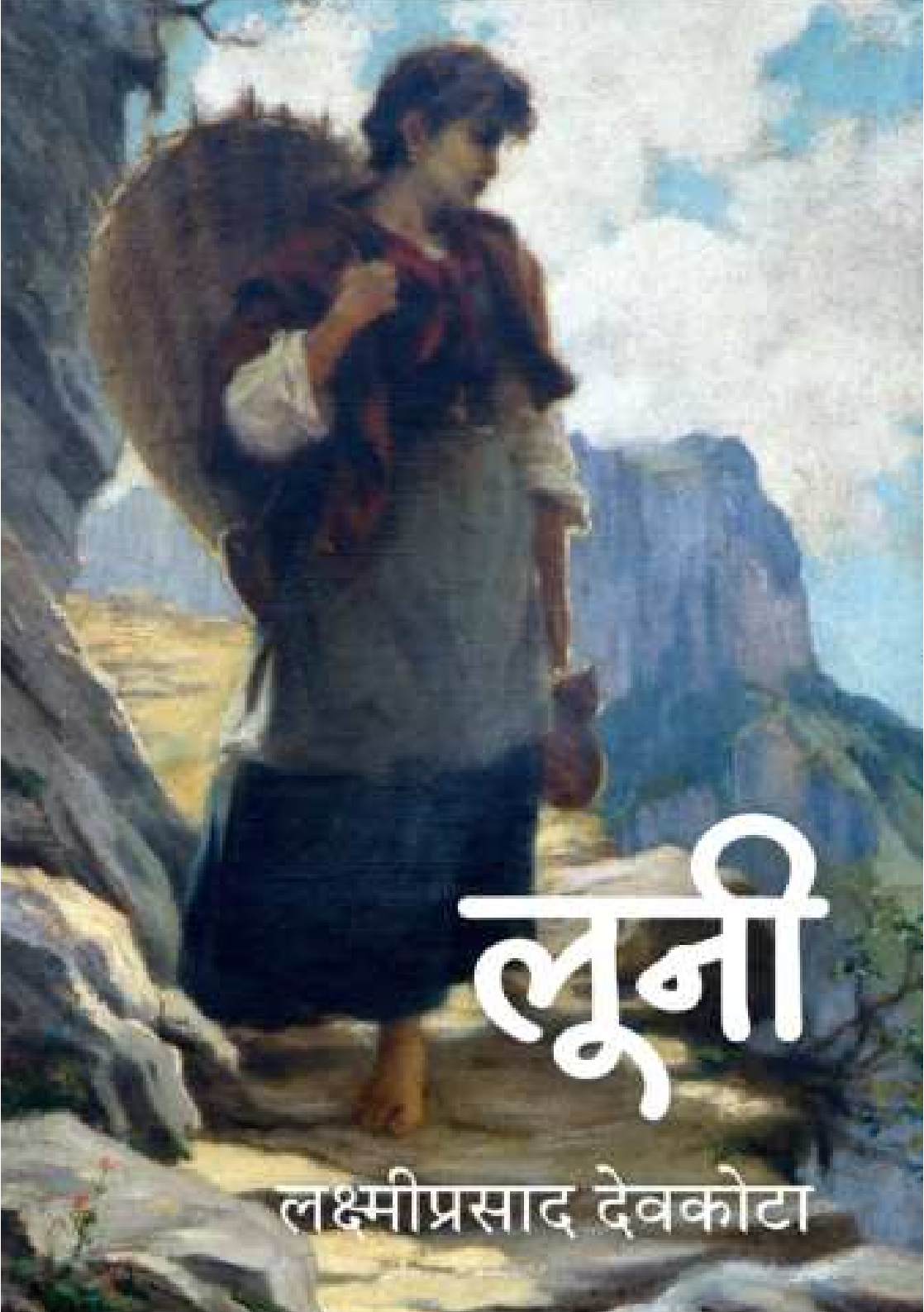

A painting of a woman with dark hair, wearing a grey tunic and a dark skirt, walking barefoot on a rocky path. She is carrying a large, round, woven basket on her back. The background features a dramatic landscape with steep, rocky mountains and a cloudy sky. The overall style is that of a classic oil painting.

लूनी

लक्ष्मीप्रसाद देवकोटा

लूनी

(गीतिकाव्य)

लक्ष्मीप्रसाद देवकोटा

साहित्यरस

www.sahityararas.com

यस ईपुस्तकमा समावेश भएका लेख तथा अन्य सामग्रीहरू "प्रतिलिपि अधिकार ऐन, २०५९" अनुसार नेपालमा प्रतिलिपि अधिकार मुक्त रहेको विश्वास गरिएको छ। उक्त सामग्रीहरू नेपालमा रहेका जोसुकै व्यक्तिले बिना कसैको अनुमति निःशुल्क प्रयोग गर्न स्वतन्त्र छन्। नेपाल बाहेक अन्य देशका व्यक्तिले त्यस देशको प्रतिलिपि अधिकार कानून जाँच गरी, प्रतिलिपि अधिकार मुक्त भए मात्र प्रयोग गर्नुपर्छ।

तल उल्लेखित सर्तहरू बाहेक अरु केही प्रतिबन्धहरू नराखी साहित्यरसद्वारा यो ईपुस्तक निःशुल्क रूपमा उपलब्ध गराएको छ। यो ईपुस्तक पुनः वितरण गर्न प्रेरित गरिन्छ।

सर्तहरू—

(१) यो ईपुस्तकमा रहेका लेख तथा सामग्रीहरू परिमार्जन गरि सहित्यरसकै नाममा पुनः वितरण गर्न नपाइने।

(२) यो ईपुस्तक हुबहु रूपमा व्यावसायिक उद्देश्यका निम्ति प्रयोग गर्न नपाइने।

यस ईपुस्तकका लेखको प्रथम प्रकाशित मिति : वि.सं. २०२५

ईपुस्तकको स्रोत

प्रकाशक : साभा प्रकाशन

संस्करण : छैटौँ २०६०

ISBN : 99933-2-307-1

About this ebook edition

Originally created as epub

Created : 2025-08-30, 20:50:28 UTC

Latest minor Correction : 2025-09-15, 03:41:52 UTC

Sahityararas ebook id : 20250830205028

Cover art

The woman from the mountains

Luigi Cima, 1880

Please visit www.sahityararas.com for latest corrected version of the ebook.

स्वयंसेवकद्वारा सञ्चालित यस सहित्यरस परियोजना तपाईं जस्ता पाठकहरूमा निर्भर छ। फेला परेका त्रुटि या अरु केही सुधार वा गुनासाहरू www.sahityararas.com मा पेश गर्नहुन अनुरोध छ।

विषयसूची

क
ख
ग
घ
ङ
च
छ
ज
झ
ञ
ट
ठ
ड
ढ
ण
त
थ
द

लूनी (क)

(१)

सेर्पा 'साम्बा सोङ्गै'
राज्छ दरबार 'लोङ्गे'
सेर्पा हेलम्बू!
चाँदी चूली भलभल
खोला नाला कलकल
सेर्पा भोलुङ्गे ।

(२)

चारकोस फूलबारी
रङ्ग रङ्ग भारी भारी
मग्मग खिलखिल छ ।
गरा गरा फुल्छन्
मीठा चरा भुल्छन्
सारा भिलमिल छ ॥

(३)

सुन जलपको छानो

भयामोलुडमो मानो
बिहान खुल्दामा ॥
'केलिन्दी' को जलमा
भलभल बल्दो पलमा
चम्के जस्ती सुन सुन
किरण मिल्दामा ॥
सिंह दोटा पाले,
लामा लामा बाले
'साम्बा' दरबाजा ।
खुट्किलामा मखमल
कुल्चिनलाई कोमल,
साँभ सवेर बज्छन्
घूँ घूँ भै बाजा !

(४)

बुट्टे रेशम पर्दा
भयलमा भल्कन्छ ।
नागबुट्टे सिलिङ्ग
रङ्गले टल्कन्छ ।
लक्खन्बुट्टे काठका
किशती उसका छन् ।
चियादानी सुनका,
माणिक प्याला धनका;
गरम गरम प्याला,
बोक्छन् गुलाफ गाला;
हिउँ जस्ता छाला,

कोमल जसका छन् ॥
गालामाथि कोठी,
काला तिलका छन् ।
जसका तिछी नजर
मार्ने भिल्का छन् ॥

(५)
सिल भुवाको भोटो
मखमल अल्खामा;
कान चिरेको टोपी,
बाघको छालामा;
पन्ना लप्सीजत्रो
कानमा भल्कन्छ ।
बाहुला जोरी साम्बा,
सिमल भुवामाथि
सुखले ढल्कन्छ ॥

(६)
असल असल नौनी
चाँदी डब्बामा
बनेका मिर्ग खुट्टी,
हिउँले धूलो छुट्टी,
बुर्बर पारी हाल्छन्
चिया बट्टामा ॥

(७)

चामर डोल्ले एउटी
मखमल अल्खाकी ।
चस्री चामर लामो-
सेतो लरबर चामर
चाँदी डाँठको चामर,
तिछोँ भल्काकी ।
एउटी लिन्छे पङ्खा-
मुजूर पुच्छर पङ्खा,
चाँदी डाँठका पङ्खा,
राम्रो- उल्काकी ।

(८)

ठूला ठूला सुनका
घौता थान थानमा ।
भयान भयान- बज्छन् भयाली
छिटा भयान भयानमा ।
घ्याङ घ्याङ बज्दछन् घट
बुद्ध मन्दिरमा ।
घोडा पुच्छर तारका
बाजा सुन्दरमा,
राँ राँ रूँ रूँ गर्छन्
साँभ सबेरी ।
छिटा छिटा स्वरमा
स्वरका भडैरी ।

बज्छन् मुख चुम्बा
गिन गिन गुन्गुनी ।
बज्छन् घ्याम्पे ढ्याङ्ग्रा
घङ् घङ् घन्घनी ॥

(९)

बुद्ध मन्दिरमाथि,
भल्लर छाता छ ।
भल्लर सुनको छाता,
साँभको नाता छ ।
नाच्छन् वरिपरि
पयर फेकेर ।
कोकिल कण्ठी राम्रा,
हेलम्बूकी छोरी,
फूलमा टेकेर ॥

(१०)

राता राता धूपी
गोसाईं बाटाका ।
बुद्धअघि बाल्छन्,
अमर धुनी मगमग
मगमग अमर धुनी
हिमाल पाटाका ॥

(११)

नौनी दिया भिलमिल सेता लप्का छन् ।
भोटे धूपका ठोसा राता टुप्पा छन् ॥
रङ्गबिरङ्गका राम्रा फूलका भुप्पा छन् ।
वरिपरि घुम्ने उल्का रूपका छन् ॥

(१२)

आउँछन् लामा गोल शिर
वासो लामा 'जङ्गी',
गुम्बे लामा सिडी
घ्याङ्गे लामा रिङ्गी- घुँडा प्रणामी ।
आउँछन् सेर्पा भोटे
भयाम्बो भयाम्बो भोटे
मोटा मोटा ओठे- आँखा बादामी ।
भुइँ छोई शिरले
पटक पटक उठ्दै,
पटक पटक पसी- ढङ्ग गुलामी ।
हातले छोइमाग्न- वेल भैँ नङ्गा शिर ।
आइमाई, बच्चा,
ठिटाठिटी कच्चा
ईश्वर मानी सच्चा,= (मेट्न् मनको पीर)
सेर्पा साम्बा सोङ्गो,
राज्छ दरबार लोङ्गो
सेर्पा हेलम्बू ।

चाँदी चूली भलभल
खोला नाला कलकल
घाँस हरा मखमल
सेर्पा भोलुङ्गो

(ख)

(१)

छोरी उसकी 'लूनी'
रानी सेपेर्नी ।
हेलम्बूका जून भैं
हिमाल हिउँमनि ।
भयामलङ्गो सुन भैं
फागुन दिनमनि ।

(२)

कलकलाउँदो सलमल
रेशम मुना भैं ।
बास आउने फूलकी
बैँसे-टुना भैं ।
धौलागिरि छोप्ने
बादल बुना भैं ।
अप्सराकी मूर्ति—
नन्दन कुना भैं ॥

(३)

रानीवनमा फुल्ने
गुलाफ हँसिली ।
वसन्तकी भरी
जस्ती रसिली ॥
साँभकी बहिनी जस्ती
हिमाल दरबारमा ।
फूल फुलेकी जस्ती मानिस घरबारमा ॥

(४)

हरिन हलुका पयर
हरा वनको माभ ।
फूल-थुङ्गो शरीर
सिर्जनाकी ताज ।

(५)

चम्पा सुन्दर गाला
गुलाफ लालीमा ।
वन बैँसे पालुवा
चरा तालीमा ।
सुगन्धकी रङ्ग
बैँसकी डालीमा ।

(६)

दन्त लहर उनका
मोती भल्कन्छन् ।
पालुवाका रङ्गका
ओठ टल्कन्छन् ।

(७)

वनका चरा बोल्छन्
उनका बोलीमा ।
राम्रा सब चीज मिल्छन्
उनका चोलीमा ।

(८)

मलमल अल्खा सुन्दर
सलमल भल्कन्छिन् ।
हावा परी केशमा
चुम्न पल्कन्छिन् ।
जुँका यारिडलाई
फूलमा ढल्कन्छिन् ।

(९)

माणिक बाला सुनको
तेलको बट्टामा ।
सुग्घर हातका राम्रा
हेलम्बूका केटो
बैँसका ठट्टामा ।
तातो पानी फेटी

कपाल भल्काउँछन् ।
चाँदी डाँठे थाँक्रो
हातमा ढल्काउँछन् ।
अँध्यारोलाई फाली
पूर्व बादलमा
पश्चिमतिर हेर्दी
जून भैँ गाजलमा ।
मानसरोबरको
ऐना भल्केर
आफैँ मुसमुस हाँस्छिन्
थोरै ढल्केर ।

(१०)

चिउँडो उनको नौनी—
डल्लो सलक्क ।
टुना उनका आँखा
मुसमुस भलक्क ।
सुन पिटेको शरीर
फूल खँदिलो
छुँदा पाप लाग्ने
साह्रै कलिलो ।

(११)

सुनको बुट्टे पाल्की
उनको वाहन छ ।
ल्याम्बो भ्याम्बो डोले

बोक्ने बथान छ ।
चम्री भल्लर पर्दा
तिलको सिरान छ ।
कन्याडकुरुड भुवा
उनको ओछ्यानमा छ ।
बैँसे ठिटी राम्रा
सुसार बथान छ ।
'हेलम्बूकी रानी'
नामको उखान छ ।
हामी जस्ताबाट
गरीब बखान छ ।

(ग)

(१)

आज वैशाख पूर्णिमाको 'मारदैन'^[१] भन्ने उत्सव छ ।
सारा सेर्पा हेलम्बू नै हेर्न आज उत्सुक छ ॥
स्यावा मैदान मखमल-हरा चारैतिर घेरिन्छ ।
आइमाई बच्चो ठिटो बूढो जवान सारा वैरिन्छ ॥

(२)

कुशती तरबार ढालको लडाइँ काँढको वर्षा देखिन्छ ।
छिटो घोडा चढ्ने पट्टो मुजूर कल्की पहिरल्छ ॥
राक्षस जस्ता मारका मूर्ति मारमुङ्ग्रीले लड्दछन् ।
आज स्यावा मैदानमाथि जोडतोड गर्ने भिड्दछन् ॥

(३)

घोडेजात्रा के रमाइलो नेपालको चउरमा ?
आज हेर ! सेर्पा संसार घाम लागेको प्रहरमा ।
बाँसुरीले हलामा नाच्छन्, धूँ धूँ पाछ्छन् तुरही ॥
हार्नेलाई कालो मुसो जित्नेलाई फूल हाँगो
के नाच्ला है सेर्पा जस्तो ।
आज पर्वतको छाँगो ?

(४)

बुद्ध मूर्ति जिउँदो आकार सुनको राम्रो सिँगारी ।
फूलैफूलको रथमा हाली सेर्पा लग्छन् घिसारी ॥
मूर्ति छुने आइमाई पाउँछ भन्छन् आफ्नो दिल-इच्छा ।
आजको दिनमा हुन्छ भन्छन् पाप धर्म परीक्षा ॥

(९)

सेर्पा साम्बा सोझो बस्छ रथको आज अगाडि ।
खेल र कूद घोडदौड चल्छन् बाँभको रूखपछाडि ॥
हेलम्बूकी रानी लूनी सिँगार-सुन्दर मखमलमा ।
सल्लाघारीमुनि बस्छिन् सुन्दरीको टहलमा ॥

(६)

सारा सेर्पा जित्ने आज चाडना नामको ठिटो भो ।
अग्लो गोरो राम्रो सेर्पा घोडादौडमा छिटो भो ॥
कुशती खेल्दा राडजालाई धोबीपाटले पछायो ।
बुद्धको रथ दुवै हातले तानी एकलै घिसायो ॥

(७)

काँढमा उसले बैँसको हाँगो एकैचोटि चिर्दामा ।
आश्चर्यको रङ्ग छायो हेर्न सबका पर्दामा ॥
उसले कम्बर भाँची नाच्दा सबैभन्दा राम्रो भो ।
सेर्पा राडजाभन्दा बढी सेर्पा चाडना हाम्रो भो ॥

(८)

बीस वर्षको गोरो ठिटो डालडिलको क्या राम्रो ।

सेर्पा हेलम्बूको शहरभन्दा चाडना यो हाम्रो ॥
कालो कपास निधारबाट मन्टो हल्लाई फेक्दछ ।
एउटा हातले पसीना पुछी कपाल सम्याइराख्दछ ॥

(९)

तेर्सो पारी भिरेको छ बोक्ने दापमा खुकरी ।
कम्बल कोट र कट्टु लाउँछ दुश्मन शिरको टुकुरी ॥
गरीब घरको सादा पोशाक बिहानलाई बादल भैं ।
कस्तो राम्रो अनुहारमा सुहाएको मखमल भैं ॥

(१०)

फूलको हाँगा ल्याई उसको हातमा राखी कराए ।
मुजूर कल्की घालू टोपी माथि चढाई लगाए ॥
सेर्पा चाडना गुलाफ जस्तो गाला दुईमा फुल्दछ ।
हेलम्बूकी रानी लूनी नजर त्यसमा भुल्दछ ॥

(११)

आज बाला हेलम्बूमा नौनी चम्प्री गाईका ।
सेता झिलमिल झिलमिल बत्ती, 'मारदौन' मनाऊ गायिका ॥
हातेमालो सेर्पा^[३] स्यावा घर घर आज घुम्नेछ ।
सेर्पा चाडना हेलम्बूको लोङ्गु दरबार पुग्नेछ ॥

(१२)

हेलम्बूकी रानी लूनी उनकी आमा हेलम्बा ।
गुँथेकी छन् माला उनले रङ्गीचङ्गी फूलथुँगा ॥

आज उनको पयर छोई सेर्पा चाडना पाउनेछ ।
माला, मिनाज, सुनको थैलो सांवा कीर्ति गाउनेछ ॥

१. [↑](#) एक काल्पनिक जात्रा tournament जस्तो मानो मार दमन भन्ने बौद्धिक शब्दको विकृति जस्तो भल्काइएको छ ।
२. [↑](#) तामाङ नृत्य

(घ)

(१)

आज क्यान लूनी रानी,
आज क्यान लूनी ?
गर्मी दिनुमा बोर गुमेको
जस्तो बन्छ्यौ भुनी ?

(२)

आज क्यान लूनी रानी,
आज क्यान लूनी ?
आधा वचन सुन्न छोड्यौ
आधा कुरा सुनी ।

(३)

कस्तूरीको रोग लागे
जस्ती रानी लूनी !
पालुवाको पैलो मुगा
रङ्गको बनमुनी !

(४)

सोहूँ दिनको चन्द्रमा भैं
हिमाल कुमारदेखि ।
वैलिनलाई पश्चिम भक्दी
बैँसको छोडी सेखी !

(५)

क्यान आज सुनकेसा भैं
शीतको दाना साथमा
वैलिजान खोज्छ्यौ रानी
स्वर्ग फुल्ने पातमा ?

(६)

क्यान आज लूनी रानी,
जलमा साँभको छाया ?
जस्तो पारी पलक भ्राछ्यौं
हाम्रो छोडी माया ?

(७)

क्यान आज लूनी रानी,
आज क्यान लूनी ?
वसन्तको पालुवामा,
चकोर जूनमुनि ।

(८)

आज क्यान लूनी रानी,
पिँजराकी चरा

नबोलेर खालि सुन्छ्यौ
संसारको कुरा ?

(९)

क्यान आज लूनी रानी,
हेलम्बूकी जल भैँ
खोजिहिँड्छ्यौ रुनलाई
एकान्तको थल भैँ ?

(१०)

क्यान आज लूनी रानी,
मिमिरेको पलमा ।
आँसु दाना जस्तो भयौ
कुमुदको फूलमा,

(११)

आज क्यान लूनी रानी,
हेलम्बूकी चूली ।
तारामनि फुके जस्तो
साँभको भिलमिल जेलि !

(१२)

भँवराको पखेटा भैँ
केश तिम्रो कोरी
'जिन्जी' सोध्छे लूनी रानी
हेलम्बूकी छोरी ।

भइ हाम्लाई दिलको दर्द
हिउँ जस्तो गोरी ।

(१३)

थोरै खाने थोरै बोल्ने
रातमा धेरै जागा ।
बादलवारि हेर्ने धेरै
या त फूलको हाँगा ।
टुना लायो कल्ले रानी
नानीमाथि भल्की
बोल बोल, माया गर
नजलन सल्की ॥

(१४)

'जिन्जी दिदी ! जिन्जी दिदी'—
आँखा उठे मुखमा !
भाका भने बन्द भयो
बोलिनको दुःखमा !

(१५)

"क्यान आज लूनी रानी,
कोपिला भैँ बन्द ।
हामी दिलको पाइसक्छौँ
लुकाएको गन्ध !

(१६)

"सेर्पा चाडना फूलबारी
गुँथ्छ रङ्गीन माला !
चाडना जसले "मारदौन" जित्यो
ह्लासा वीरको चाला !

(१७)

मिमिरे जुँघा उसको ओठमा
फूलको केशर कालो !
ढुक्कुर जस्तो गोद गाई हिँड्छ ।
फूलको बोकी डालो !

(१८)

जिन्जीको छ कुने आँखा
हामी देख्छ फूलशर ।
मुटु हान्ने धनुमाथि
बिश्रे ठाउँ करकर !"

(१९)

आँखा भक्दी लूनी रानी
गाला गाला फुल्छिन् ।
नशा नशा गुलाफ चल्छन्
नरम तवर बोल्छिन् ॥

(२०)

"ह्वैन जिन्जी ! ह्वैन जिन्जी,
भूटो बोल्छ्यौ तिमी !"

जिन्जी भन्छे "चिन्छु मैले
चिन्छु तामा सीमी ।"

(२१)

"तर आज लूनी रानी,
अर्ती मेरो सुन ।
सेर्पा चाडना कम्बल जस्तो
तिमी हाम्री सुन ।

(२२)

आउला ठूलो आँधी गङ्गड
रूखलाई रुलाई भाँची !
राम्रो गरी सट्टमाले है
आफ्नो दशा जाँची !

(२३)

निकाल्दिन्छु म ता त्यल्लाई
हाम्री रानी लूनी !"
बरबर आँखा दोटा भरे
रेशम भल्लरमुनि

(२४)

जिन्जी दिदी कोमल बनिन्
पग्लिएको हिउँ भैं ।
चुम्बन दिई भन्छिन् कठै !
लूनी प्यारी जीउ भैं ।

हेलम्बूको राज्य छोडी
तिम्रो इच्छा धाउँला
तिम्रो निम्ति मर्नुपरे
प्राण लिई आउँला ।

(ड)

(१)

किशती किशती चाँदी सुनका
बोक्ने भोटे घुम्छन् फन्का
पर्वत, डाँडा, छाँगा वनका ।

(२)

भासी हलामा हलासा घरको
चाँदी ईटमा सुनको धर्को ।
ताता छाना जलप चर्को
भेज्दछ आफ्नो मानिस घरको ।

(३)

फूलको किशती अबीर लावा
पत्र छ जसमा साटिन सुन्दर ।
मगमग अत्तर छिट्दै हावा
ल्याउँछ साम्बा सामु 'हमेन्द्र !'

(४)

शिरले आदर भारी पारी

भुक्दै एकछिन किशती भारी
हात दुवैले चट्ट उचाली
राख्दछ साम्बा सुनको खतिया

(५)

माथि सुन्दर फूल खसाली !
"संसारभरको सेर्पा राजा
सुनको बारी, सुनको दरबार
सामु हाम्रो तासी हलामा
भुक्दछ शिरले बिन्ती एकबार !

(६)

"हामी सानो भासी हलामा
हलासा घरको सानो छाना
बिन्ती आदर गर्दै आई
माग्छ हजुरको छोरी 'लूनी'
हाम्रो छोरा 'हलानी' लाई

(७)

पच्चीस हलामा गाउँ बिर्ता
पच्चीस बाघको छाला भेटी ।
पच्चीस साँप्ला सुनको दाइजो
पच्चीस राम्रा हलासा केटी !
बिन्ती हाम्रो सोझो राजा
कानले दिलमा धारेदेखि
आजको मैहना दर्शन गर्न

'हलानो' भेज्छौं चिट्ठी लेखी ।"
लेख्दछ सेर्पा साम्बा सोझो
भोटे अक्षर केही बाङ्गो
सुन-जलपको मसीदानी
प्वाख कलमले बुट्टो तानी !

(९)

"हामी सानो सेर्पा साम्बा
आज्ञा जोहो पालन गछौं ।
मैहना दिनमा 'हलानो' आए
फूलको शिरले स्वागत गछौं ॥"

(१०)

किशती किशती चाँदी सुनका
बोक्ने भोटे घुम्छन् फन्का ।
पर्वत, डाँडा, छाँगा वनका,
'साम्बा सोझो' तर्फका भोटे
थपिई चिट्ठी लग्छन् उनका ॥

(च)

(१)

रानी लूनी राग्री
शिरीष कोमल हाग्री
कठै ! रुन्छिन् मनमा
एकलै हमेन्दु^[१] वनमा

(२)

हनामे^[३] बोल्छ "को हो !"
पल्लव हेर्छन् "ओहो !"
भुल्छे लहरा !
बैँस फुट्छ रङ्गमा
फूलैफूलका लडमा
वसन्तका संगमा
नाच्छे छहरा !

(३)

हरियोको संसार
आगो भिल्किन्छ ।

नशा नशा फूलमा
बैँसले वल्किन्छ ॥
भँवराको ताँती फूलमा पल्किन्छ
हावा चुम्छ फूललाई
गाला ढल्किन्छ ॥

(४)

वसन्तको लहर
सुन्दर सागरको
आई छुन्छ शहर
पहाड भ्रमरको ।
फूल फूलका परी
नाच छ रहरको ॥
तर कठै लूनी !
आकाशको मुनि
एउटी तिमी रुन्छ्यौ आँसु अमरको ।

(५)

फूलको संसारलाई
दिलमा रसाउने ।
कोमल भावले ह्मेन्दु
वनै हँसाउने ॥
आज कठै लूनी !
बादल उदासी !
केलिन्दीकी जल भैं
दाना दाना हीरा

गरम दुःखका दाना
बस्छ्यौ छिनछिन गाँसी
बादल उदासी !

(६)

आउँछे छिटी जिन्जी
चङ्ख पयरकी
"क्यान रानी लूनी,
हमेन्दु शहरकी
आँसु आँसु दाना
कोसमा, रसिली ?
क्यान रानी लूनी,
छैनौ हँसिली ॥"

(७)

रानी लूनी भन्छिन्
"ढुकुर एक जोडी
हमेन्दु वनमा बस्न
खोज्थ्यो नछोडी
एउटा शिकार खेलने
टाढा डाँडाको ।
आई हान्छु भन्छ
शरले काँढाको ।"

(८)

बुभी जिन्जी पुछ्छे

कोसको भलभल नीर ।
दोटै साथमा जान्छन्
केलिन्दीको तीर ॥

(९)

बनाई माला राम्रो
सेर्पा चाडना हाम्रो
पूजा गथ्यो फूल !
सच्चा आँसु भल्काई
दिलको फुटी मूल ।
रुन्थ्यो बर्बर कहिले
कँपाइ कँपाइ ओठ
जहाँ फुल्यो भयाम्म
[३]बखडाको बोट ।

(१०)

भक्ति देखी सुन्दर
घारी लुकेर ।
रानी लूनी, जिन्जी
हेर्छन् छिपेर ।

(११)

खुकुरीको टुप्पो
फूलले सिँगारी

पूजा गथ्यो चाडना
आँखा जल भारी !

(१२)

आँखा चिम्ली एकछिन
"रानी हे लूनी !"
भन्दै आँसु भाछै
हाँगा फूलमनि !

(१३)

नसकेर खप्न
लूनी हामफालिन् ।
सेर्पा चाडनालाई
हातले अँगालिन् ।

(१४)

रोए दुई बरबर
प्रेमको मिलनमा
दुइटा फूल भैँ जोडी
प्रेमको मिलनमा ॥
पिँजराको ढुक्कुर
पोथी फुके भैँ
वनको हरा कुना
भाले लुके भैँ ॥
उडिजाँदी आँखा
भरभर बोले भैँ ।

१. ‡ तामाङ भाषामा 'फूल' भन्ने अर्थ हुन्छ । यहाँ फूलबारीको नाम ।
२. ‡ हनामे= कोयली, चरा ।
३. ‡ आलुबखडा ।

(छ)

(१)

नाचूँ रे केलिन्तीर^[१]
भाचूँ रे कम्बर वीर !
सिँगाँरूँ पल्लव-शिर !

(२)

जून-बत्ती हिमालमा
हीराभल कपालमा
हेलम्बू नेपालमा ।

(३)

बाँसुरी, वनश्वासी
ओठमा ल्यौ, मृदु हाँसी
हामी सब, हात गाँसी
फूल माला, नाच्नेछौँ ।
सुरसुरमा जललहर
कम्बर यो भाँच्नेछौँ ॥
आजको पिरती
कालले भुल्दैन

भुलेमा संसारमा
हमेन्दुवन फुल्दैन ।

(४)

"चाडना" लाई 'लूनी' छन्
'लूनी' लाई 'चाडना' छन् ।
व्यर्थ है जिन्जी, जून !
ह्लासामा माग्न्या छन् ॥

१. [↑](#) केलिन्दीको तीर

(ज)

(१)

'लूनी' मेरी खबरदार!!
'चाडना' त्यो हो चोर सरदार।
जालिस् नाचन! केलिन्तीर।
फेरि देखूँ लौ एकबार
बच्चे छैन घरबार
लेला मेरो तरबार
काटी तेरो 'चाडना' शिर

(२)

थरथर जिन्जी नीली छ।
काँप्दी जून भन् पीली^[१] छ ॥
लूनी बन्छिन् बदली।
चाडनालाई धपाए
गुम्बा पस्न लगाए
भल्किआउँथ्यो साउन भैँ
सम्भरनाको बिजुली!

१. [↑](#) पहेंलो

(भ)

(१)

आज सुनको डोली छ,
चम्री भप्पन भल्लरको ।
घूँ घूँ घूँ घूँ तुरही
विराँख बाली हज्जाराँ
बाज्छन् भोट, नगारा
उकालीमा, असजिला
हिमाल पारी भोटको ॥

(२)

चाँदी जन्जीर लर्केका
चाँदी डाँठका पानस छन्
चाँदी कैँची खैँचेर
कालो भुरो काट्दछन् ॥
सुनको भारी भलमलमा
सुनको बिरका जलजलमा
ह्लासा बोकी हिँड्दछन् ।
सुनको डाँठको घन छाता
दुलहाले ओढ्दछन् ।

बुद्धको पाङ्ग्रा घुमाई
'ओमे पेमे' पढ्छन् ॥

(३)

रुन्छिन् राम्री दुलही
भोटको ठाडो बाटोमा
आँसु दाना टप्केर
भिज्दा रसले माटोमा ॥
फूल फुल्थे भन्दछन्
त्यहाँ फाटफुट पाटोमा

(ज)

(१)

ह्लासा सारा सुन घर छ ।
जूँका पहाड भरभर छ ।
पन्ना हाँगा हाँगामा ।
हीरा हीरा भर्छन् रे
छरछर छडछड छाँगामा ॥

(२)

कस्तूरीले वन बास्छ
'चूजीक्वाँग' मा फूल हाँस्छ
'सिड डोङ्गार' मा सुन भल्की ।
चाँदी त तारा भिलभिल छन्
चाँदीका सारा पर्खाल छन्
घाम र जूनमा क्या टल्की ॥
जिम्बु वनमा ढुकुर छन्,
साँढे टाउके कुकुर छन्
मखमल भुवा बिराला ।
गुलाफ बारी गालामा,

कमल हिउँ छालामा
रजहाँसका चालामा
नाच्छन् परी अप्सरा
उकाला र ओराला ॥

(३)

"सुन जलपकी परखालकी
बुद्धको सुनको दरबारकी,
बिहान देवी हिमालकी
ओर्लि एक दिन टेकिन् रे!
पयरले सुन सुन भरमारमै
सिङ डोङ्गारको फेदीमा ।"
भन्छन् हाम्रो ह्लासामा ।
त्यसैले सुनको खानी भो
भलभल सुनको राशमा ॥

(४)

हिमालभन्दा गहिरो छ
सुनको दरबार पृथ्वीको ।
भन्छन् लामा ह्लासाका
खम्बामा जसका हीरा छन् ।
मोती मुगा खासाका ।

(५)

पश्चिम हिमाल छेउमा
दिनको बाटो तताई ।

धपधप बल्ने दिन- आँखा
सूर्य नामका सुहाई ॥
सुनका उनका पश्मिना
गलेबन्द लाएर ।
डुब्छन् भन्छन् लुक्याँगको
तलाउमा आएर ॥
जुहार जुहार खम्बामा,
दरबार जलमा भलमल छ ।
रातमा सुत्छन् भूल तानी
नीरमा हीरा भलमल छ ॥

(६)

ह्लासाका छाना टल्कन्छन्
दुईबार दिनको टुनामा ।
घरमा ज्वाला सल्कन्छन्
दुईबार गजुर कुनामा ॥

(७)

गालामा आई फूल फुल्छन्
बिजुली छन् आँखामा ।
कस्तूरी पो मगमग छन्,
बैँसका फूलको शाखामा ।
बुलबुल जूनमा फुल पाछेन्
अनार-मुना भाषामा ॥

(८)

ह्लासाका चरा फुल उड्छन्
ह्लासाका फुलफुल सब बोल्छन्
भुइँ छ पन्ना लिपेको ।
डाँफेका आँगमा इन्द्रेणी
वनदेवीले छिपेको ।
फूलले लाउँछन् यारिन् रे !
सपनाले तारावन—
बाट रुँदै टिपेको ।

(९)

हिमाल दरबार जून^[१] रानी
पुरुष हेरी गल्छिन् हे ।
पन्ध्र दिनलाई गलेर
एक दिन सुती फुल्छिन् रे !
राम्रा आइमाई अनि त
हेर्दै गोल गोल बन्छिन् रे ।

(१०)

तर होस् ह्लासा सुन सुनको
सुनको भेडा सुन ऊनको ।
लूनीलाई कठै ! आँसु छ ।
विषको वनमा गए भैं
सिक्सिक् लाग्दो मासु छ ॥

(११)

मखमल गद्दी नीलोमा
सुनका प्याला भर्दछन् ॥
चामर डोलाई केटीले
गुलाफ अत्तर छर्दछन् ॥
नागको मणि राखेर
अँध्यारोलाई हर्दछन् ।
हजार लामा राजा भैँ
पयरतिर पर्दछन् ॥

(१२)

बज्दछ भिन भिनतारे ।
कोयलकण्ठी गानामा ।
चीनिया रेशम लाएका
ह्लासा बुलबुल तानामा ॥
हरिन छाउरे पयरलाई
हावामा फूल भैँ फेकेर ।
नाच्छन् केटी रेशममा
मखमलमाथि टेकेर ।
गुलाफ अत्तर छर्कन्छन् ।
साँभ सबेरी खानामा ।
हज्जार नोकर तम्सन्छन्
एक इशारा लानामा !

(१३)

अनार सर्बत बुलबुलबुल
सुनका प्याला भल्कन्छन् ।

अत्तर भारका बास्नाले
बैँसका अधर बल्कन्छन् ।

(१४)

केलाएका भार भुवा
सुनका तारले फड्कन्छन् ।
सीलको छाला मारेर
गुलाफ जलले छर्कन्छन् ॥
तकिया त्यसको लम्याई
केश ती काला लर्कन्छन् ॥
चरी-भुवा डसनामा
परीका करले फर्कन्छन् ॥

(१५)

तर छन् रानी लूनीलाई
नजर भुलभुल छिनछिनमा ।
कपाल दुख्यो भन्दछिन्
बादल हाली ती मनमा ।

(१६)

सम्झिन् उल्टो 'लूनी' ले
चाडना बस्ने भोपडी
तारामण्डल भयाङ्गवाले
खरको छानो आलटाले
बाङ्गोटिङ्गो कटेरो,
स्याउलाको ओछ्यान लाएको,

कम्बल पाखी भुत्राको
स्वर्ग जस्तो त्यो घडी ।
जहाँ गुड्थ्यो विट्विना
घैटे जलको लडिबुडी ॥

(१७)

कोसको कुना भल्केको
कमल थोपा उज्यालो
देखेर मन मन आँजाले
भन्दछे- (हाम्री रानीको
चालाले भन्छ पानीको,
उल्टो पो पन्यो उकालो) ।

(१६)

जिन्जीको आँखा हेरेर
आँजले अंसार बुभ्दछे ।
'यस्ती राम्री जून-फूल भैँ,
कठै ! दुःखले भुलभुल भै,
भन्छिन् चाँडै वैलिन्छिन्'
भन्दै मनमा सोच्दछे ॥

१. ↑ चन्द्रमा

(८)

(१)

'जिन्जी' मैले सपनामा
चाडना' देखें रोएको ।

बुद्ध भगवान् अगाडि,
शान्त सुन्दर ज्योतिको,
बयान पारको स्वस्थको,
पयर जलले धोएको ।

(२)

"उनका आँखा टलपलमा
मोती भलभल गुड्दथे ।

दाना दाना लहरना
तारा जस्तो एक गुच्छा
कमल पाउमा भर्दथे ।

(३)

"बुद्ध भगवान् पछाडि
छाया जस्तो लुक्थेँ म ।
उनको मुहार सुन्दरलाई

भगवान् नजर द्वारले
टाढैबाट देख्यें म ॥

(४)

"के छ तिम्रो मुटुको
भन्दा, भित्री चाहना ? ।"
"लूनी रानी हेलम्बू"
भन्दै चाडना रोएको
"सेपा संसार गहना ।"

(५)

आँसु आयो भुलभुलभुल !
रानी लूनी नजरमा
जस्तो आउँछ कुमुदमा
जून ओर्लिने पहरमा

(४)

(१)

हेलम्बूको पूर्वकुना केलिन्दीको तीरमा ।
'हमे हमे हलामा' गुम्बा बस्छ काहालिन्को भीरमा ।
हज्जार हज्जार हलामा पुस्तक अटेसमटेस शिरमा ॥

(२)

संसार सारा देख्छ भन्थे तिनटा रेखा तानी ।
निधारबीचमा आँखा पुऱ्याई खुम्च्याई दोटा नानी ।
पानी आगो पार्छ भन्थे आगो पार्छ पानी ॥

(३)

भक्त सेर्पा भक्त हलामा बत्ती तेल ली जान्थे ।
सानो प्वालमा खस्ने रोटी फलफूल टिपी खान्थे ।
दोटा हलामा यौटा 'हमे हमे' आर्को 'चाडना' भन्थे ॥

(४)

गुम्बा पसेदेखि 'चाडना' चुपचापमा रह्यो ।
न त उल्ल्लाई विरहले फेरि मनमा दह्यो ।
रानी 'लूनी' हेलम्बूकी सम्झी मनले सह्यो ॥

(५)

हमे हमे हलामा हलामा पुस्तक दिन्थ्यो भारी भारी ।
न त उल्लाई विरहले फेरी मनमा दह्यो ।
रानी 'लूनी' हेलम्बूको संशे मनले सह्यो ॥

(६)

लमे लमे हलामा हलामा पुस्तक दिन्थ्यो भारी भारी ।
अक्षर अक्षर देख्यो भलभल चाडना सुकुमारी ।
जपना सपना बिपना उसका फुल्न लागे भारी ॥

(७)

भन् भन् बन्दै गयो मैन शरीर उसको सारा ।
अन्धकारले ठाउँ छोड्यो बस्यो अमृतधारा ।
जून भैँ शीतल ज्योति निकल्यो मगजबाट सारा ॥

(८)

देख्न लाग्यो चाडना अब रानी लूनी ज्योति ।
भगवान् बुद्ध चन्द्रमा भैँ आकाश बल्ने माथि ।
सारा संसार तिनमा बस्यो ज्योति जस्तो जाति ॥

(९)

आखिर तिनी लूनी रानी सजीव बन्दै गइन् ।
वरिपरि नाच्ने मूर्ति पहिरो हुन गइन् ।
सपनामा मीठा मीठा सन्देश बोल्ने भइन् !

(३)

(१)

हलानो हलामा दिन दिन देख्छ
लूनी वैलेकी ।
'शरदकालको फूल भैँ गल्छिन्
छैनन् पहिलेकी !

(२)

आँखा उनका परदेशमा
रोगी गाँथली
चिम्लूँ चिम्लूँ जस्तो गर्छन्
चम चम नबली ॥

(३)

केश उनका वैले जस्ता
आकाश लता छन् ।
ओठ उनका पालुवाका
सुकदा दशा छन् ॥

(४)

काँढा छाडी जाने फूल भैं
हेर्ने नजरलाई ।
आर्कैतिर फर्के जस्ती
प्रेमको शहरलाई ॥

(५)

हेलम्बूकी डाँफे रानी
बेकार पिँजरा ।
गुलाफ टिप्दा वैंले जस्ती
गल्दी बिचरा !

(६)

"के चाहिन्छ तिमीलाई
हमेन्दो वन रानी"
हलानो सोध्छ जबाफ दिन्छन्
आँखाभर पानी ॥
कल्ले बुभने जिन्दगीको
भित्री कहानी ? ॥

(ढ)

(१)

"आज जिन्जी, मलाई 'चाडना'
पारि बोलाउँछ ।
आज जिन्जी, ह्मेन्दो वनमा
फूल फूल डोलाउँछ ॥

(२)

"आज जिन्जी, फूलको घण्टी
कसले बजाउँछ ?
आज जलथल बिजुलीले
कसले भल्काउँछ

(३)

"आज जिन्जी, स्वर्गबाट
बादल छेडेर
सुनको भ्याङ सुन खुड्किला
कल्ले लगाउँछ ?

(४)

"आज जिन्जी, चूली चूली
कल्ले रङ्गाउँछ ?
आज कल्ले गुलाफ रङ्गको
जलप लगाउँछ !

(५)

"आज जिन्जी, छाँगा छहरा
कल्ले नचाउँछ ?
आज जिन्जी, सुनको मन्दिर
कल्ले बनाउँछ ?

(६)

"जिन्जी, आज हजार वनको
चरी तारमा भीनो
किरण धनु कस्तो भनूँ
लो को बजाउँछ ?

(७)

"आज जिन्जी, पहाडभरि
फूल को लगाउँछ ?
आज जिन्जी, कल्ले मलाई
पारि बोलाउँछ ?

(८)

पालुवाको ओठले जिन्जी !

बोलन को आउँछ ?
मेरो पयर हल्का पारी
फूल को बिछाउँछ ?

(९)

"ह्वैन हजूर सुनकी गजुर
हीरा जडेकी ।
खालि जरो रन्की निधार
तन्द्रा परेली ॥"
जिन्जी रुन्थी आँखा भर्दै
घुँक्का निकाली ।
आन्जा हेर्थी लूनी रानी
आँसु खसाली ॥

(ण)

(१)

दोखी दिलको कहानी
हमेन्दु वनकी सुनखानी
वैलिजाँदी जवानी
आन्जा' 'जिन्जी' दोटो ।
रच्छन् जालको जाली
बुद्धि आफ्ना घोटी ॥

(२)

आन्जा जान्छे हलामा 'हलूसिङ्गो' को घर ।
काँचो धागो बेहेको सारा वरपर ॥

(३)

'हलूसिङ्गो' को बोली मेघले मेट्दैन् !
'हलूसिङ्गो' को गोली बिजुली भेट्दैन् ॥
'हलूसिङ्गो' ले हाने के मुटु छोड्दैन् ?

(४)

असिनालाई हान्ने, दुश्मन बारीमा ।
वज्र फर्काई फ्याँक्ने सल्लाघारीमा ॥
जसका हातमा भूतका हुन्छन् जगल्टा ।
जसका बोक्सी खान्छन्, ताता अगुल्टा ॥
ठूलो भाङ्क्री वनको आई मन्त्रेको ।
मुर्दा कति जिउँथे उल्ले जन्त्रेको ॥

(५)

ह्लासाभरको हलामा
जान्ने हलूसिङ्गो ।
तासा हलामालाई
पत्यार पार्नलाई
छिटो फिलिङ्गो ॥

(६)

आन्जा जान्छे वहाँ कथा सुनाउन ।
प्रेमको विजोग कथा कुरा घुमाउन ॥

(७)

"डाक्टर, वैद्य, धामी
भारफूक सारा हार
हिमाल बूटी ल्यायौँ
ल्यायौँ सागर खार ।
ल्यायौँ ^[१]ढुङ्गाबाट

कालो पसीना ।
ल्यायौँ सेतो भालु
बोसा मसीना ॥
धूप लगायौँ हाम्ले
मञ्जुश्रीको थान ।
जान्न ह्मे ह्मे हलूसिङ्गो
भेद हालेको बान ।

(८)

"उठ्ठनोस् मे मे हलोसिङ्गो
जाऊँ तासी घर ।
हेलम्बूको गुम्बा
पुन्याइदिए मात्रै
जान्छ भन्नोस् पीर ॥"

(९)

उठ्यो हलामा हलोसिङ्गो ।
वज्र फ्याक्ने हलोसिङ्गो
भूत उखेल्ने हलोसिङ्गो
हिँड्यो तासी घर ।
मकल हाल्यो धूपी
बुरबुर धूलो धूपी
ध्यानको देखाई खूपी
भिक्यो 'ह्मे' 'ह्मे' स्वर ॥

(१०)

"सुन है 'तासी' हलामा ।

सुन है 'हलानो' हलामा ।

लूनी रानीलाई ।

हेलम्बूको गुम्बा

कहालिन्को खम्बा

हलामा गरी जम्बा

पठाऊ लानलाई ।

नत्र लूनीलाई कोयली आर्को छैन !

नत्र लूनी फूलफूल गल्छिन् बन्दै मैना

नत्र यिनको मनमा हुने छैन छैन । "

(११)

आए लामा डोले

ल्याम्बो भ्याम्बो डोले

भापन भल्लर खोले

हलासा शहरमा ।

आए डोली भापन

'जिन्जी' 'आन्जा' लाई

हेलम्बूको बाटो

पहिलो पहरमा ।

(१२)

लागे लामा डोले

ल्याम्बो भ्याम्बो डोले, हलामा उकाली

लहर लहर लामा

किशती सरजाम काँधमा उचाली ।

(१३)

लामो लामो बाटो
ढुङ्गा बगरको ।
लामो लामो बाटो
वन र डाँडा छाँगा
पर्वत हाँगा हाँगा
उकाली र ओराली, कराली र भिराली
हेलम्बूको सेर्पा ह्मेन्दु शहरको ।

(१४)

आए डोले हलामा
लहर लामा लामा
किशती सरजाम केलिन्दीको तीर ।

(१५)

सेर्पा साम्बा सोम्बो
भेट्छ हलानो होङ्गो
जुवाइँ मानले ठूलो, भुकाई आफ्नो शिर ।
छोरी रानी लूनी
जून भैँ आकाशमुनि, वैलिएको फूल ।
चिन्ता पीरको कीरा, लागी गुलाफ जरा
मकाएकी मूल ।
पीली पीली रानी, पात भैँ पहेँली ।
बल्ल बल्ल माइती, भित्र पसिन् टलपल
आँखाभरि बन्दै आड ली लहेली ॥

१. [↑](#) शिलाजित

(त)

(१)

क्यान लूनी रानी ? क्यान गलेकी ?
हेलम्बाले सोध्छिन् "त्यस्ती फुलेकी !"

(२)

कठै ! लूनी रानी
धपधप बलेकी ।
पीली पीली पात भैँ
कस्ती वैलेकी ?

(३)

गुलाफ खोइ छोरी !
तिम्रो गालमा ?
रङ्ग वैले जस्ती
साँभको तालमा ।

(४)

कल्ले चोच्यो रानी

पानी नानीको ।
बादल भर्छु भन्छ
अँधेर खानीको ।

(५)

कठै मुटुभिन्न
काँढा कुन आयो
कस्तो गाँठो पारी
केले समायो ।

(६)

भाँचिएको हाँगा
वैलन मुना भैं ।
केश तिम्रो भर्छ
पहिलै टुना भैं ॥

(७)

जलको तालमा हेरी
साँभ भैं ढल्कन्छ्यौ
तारा बिन्दुकोसमा
लिई भल्कन्छ्यौ ॥

(८)

आँखा भुइँमा खस्छन्
पलक ओरालो ।
जीवन बाटो बन्छ

कहाँ भिराली ॥

(९)

कठै लूनी रानी, पैले नबोली
इच्छा तिम्रो हामी
इच्छा तिम्रो हामी
देख्यौँ छिचोली ।
तिम्रो जीवन सुनमा
लेख्यौँ कूचो ली ।

(१०)

आधा गल्दी जून भैँ
आँधी तुषारमा ।
भन, बिग्रो रानी
के के सुसारमा ?

(११)

तिम्रो घरको तकिया
कुन रउँ पसेछ ?
तिम्रो बैँसको फूलमा
शूल घुसेछ ॥
तिम्रो आँखाअघि
कुन काक बसेछ ?

(१२)

कुन गन्धले छोयो

तिम्रो खानामा ?
कुन बादलको टुक्रा
तिम्रो गानामा
कुन खिरखिरले छोयो
तिम्रो गानामा ?

(१३)
आँसु कोसले सोध्छौं
रानी वैलेकी ।
कठै ! कस्ती दुब्ली
छैनौ पैलेकी ॥

(१४)
हमेन्दु वनको मिर्गी
भाले खोरको
चुपचापकी बिन्दु
भलभल भरेकी
इतिहासको पाना
दाना गरेकी
जलका आँखा हेर्छिन्
जलले भरेकी

(१५)
टलपल भै हेलम्बा
केश मुसार्छिन् ।
जिन्जी भुइँमा भर्दो

केश घुसाछिन् ।
आन्जा हातले आड दो
मुहार बिचाछिन् ॥

(१६)
घुँक्क घुँक्क मनको
बोली फुट्दैन ।
आँखा आँखा भर्छन्
गाँठो टुट्दैन ।

(१७)
जिन्जी हुन्छिन् पानी
नानी नानीमा ।
आन्जा हुन्छन् जलजल
जलका खानीमा ।
रुन्छिन् रानी हेलम्बा
टलपल पानीमा
चुपचाप भर्छन् दाना
नजर वाणीमा ।

(१८)
दुःखको दिलमा जलजल
बोली बोल्दैन ।
दिलको भाषा भर्छन् ।
खोली खुल्दैन ।
हा हा रानी हेलम्बा ।

हा हा रानी दानी
खोली खुल्दैन ।

(थ)

(१)

कहालिन्को भीरमा,
केलिन्दीको तीरमा,
हलामा गुम्बा छ ।
ध्यानको खप्पर जस्तो
गोल गोल गुमज ढुङ्गे
नजीके खम्बा छ ॥

(२)

पस्यो सेर्पा साम्बा
केलिन्दीको गुम्बा
छोरी 'लूनी' ली ।
हलामा 'हलानो' 'होङ्गो'
साथमा लिई सोङ्गो
पस्यो केलिन् गुम्बा
हेरी ढुङ्गे खम्बा
रात छ जुनेली ।

(३)

ध्यानमा थियो 'हमे हमे'
आँखा चिम्लेको ।
चाडना हेर्थ्यो आँखा
बत्ती जस्तो आँखा
आधा चिम्लेको ॥

(४)

पस्दापस्दै लूनी रानी
लूनी रानी फूलकी खानी
लूनी रानी पानी पानी
डाँको छोडेर
सेर्पा 'चाडना' लाई
अँगालोले हाई !!
छोप्छिन् गएर ।

(५)

'हमे हमे' लामा आँखा खोल्छ
आँखा तीखो जसको बोल्छ
"केको खलबल यो ?"

(६)

बुभ्छ हमे हमे तीखो लामा
बुभ्छ हमे हमे लामा तीखो
तीखो संसार देख्ने हलामा
प्रेमको यस्तो मेल हुनामा

उसको देखने तीखो आँखा
जलले टलपल भो !

(७)

छक् भै जिल्ली हेर्दो हलानो
हलानो लामा- [लूनी लाने]
गजब पर्दछ !
'चाडना' सेर्पा आँखा भरभर
जलजल भर्दछ !

(८)

लूनी रानी लहरा भैँ
काँधमा बेही बस्छिन् उसको
आँखा भर्दछ !
सेर्पा साङ्गा बाबु सोझो
होशमा फिर्दछ !

(९)

हमे हमे लामा तीखो लामा
सारा बभ्दछ !
लामा हमे हमे गम्भीर स्वरले
दुई ओठ खोल्दछ ॥

(१०)

"यी हुन् लूनी लूनी रानी
हेलम्बूकी फूलकी खानी

आँखा भरभर परी पानी
ह्लासा गएकी ।
यो हो 'चाडना' उसको प्रेमी
दिलमा लिएकी ॥
बिहा भन्ने मुटु मुटु
बेली फूल पारी ।
एउटाभिन्न आर्को गाँसी
दिनु सिँगारी ।
बुद्ध भगवान् भन्नुहुन्छ
लूनी 'चाडना' की ।
ह्लानो पस्ला केलिन् गुम्बा,
चाडना राख्ला यशको खम्बा,
आर्केलाई वर्ने दिलकी
ह्लानेको बुद्धि भूलकी भई
लूनी माग्नाको ॥

(११)

ह्लानो लामा गुम्बा पस्यो
चाडना लूनी लिई बस्यो
केलिन्दीको तीरमा ।
नाच, आज सेर्पा सेर्पी
श्यावा श्यावा फुर्की फुर्की
संसारभरमा पिर्ती ठूलो
जीउ हो आखिर चिहान धूलो
उल्टो बाटो छैन भलो
चैनमा पर्छ पीरको पोलो

नाच नाच, भल्भल् भल्की
केलिन्दीको जल भैँ टल्की
निर्मल भन्नु सत्को बाटो
भूटो रीति बुभन्नु लाटो,
ईश्वर दिन्छन् सत्को बाटो
भलो लान्छ भीर ।
नाच आज सेर्पा सेर्पी
कालिन्दीको तीर ।

(द)

गुलाफ अत्तरभन्दा मीठो
सत्को मानो सत्को पीठो,
बिजुलीभन्दा सत् नै छिटो

श्यावा, श्यावा, श्याब्बो !
गुलाफ जलमा चिन्ता जरो
मखमलभन्दा पाखी धरो
सितारभन्दा वनको चरो
श्यावा ! श्यावा ! श्याब्बो !

सुनको दरबारभन्दा भुप्रो
व्याडचे सानो आलटाल कुप्रो,
तारामण्डल सत्को थुप्रो
श्यावा ! श्यावा ! श्याब्बो !

बाहिरी रीति भूटा सारा
दिलको बाटो सत्को प्यारा
आखिर सत्को सबको चारा
श्यावा ! श्यावा ! श्याब्बो !

धर्मका बन्धन सत्का हाम्रा
कालले हुन्छन् भूटा चाम्रा

दिलका बन्धन साहै चाम्रा
श्यावा ! श्यावा ! श्याब्बो ।
नरम हातका सुसारभन्दा
खस्रा सत्का सुसार राम्रा
कन्याङ्कुरुड भुवाभन्दा
सेतो सफेद तुषार हाम्रा
श्यावा ! श्यावा ! श्याब्बो !
सुन्नेलाई सुनको माला
भन्नेलाई फूलको माला
प्रेमको कथा भल्की ज्वाला
सम्झिँदैमा आइजाला ।
श्यावा ! श्यावा ! श्याब्बो !

॥ इति ॥